

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: Školní atlas světa (Kartografie Praha, a. s.), pravítko, kalkulačka, psací potřeby

1

6 bodů

Turečtí vědci zamýšlejí vybudovat výzkumné zařízení pro šlechtění nových odrůd obilovin odolných vůči nízkým teplotám a suchu. Je nutné, aby toto zařízení leželo v oblasti s průměrnými lednovými teplotami do 0 °C a průměrnými ročními srážkami do 400 mm.

V následující nabídce zakroužkuj města, v nichž by bylo možné takové zařízení vybudovat:

Adana - Erzurum - Isparta - Kirikkale - Kocaeli - Zonguldak

Hodnocení: za každé správně zatržené či nezatržené město po 1 bodu

Řešení: viz označená města v seznamu

2

6 bodů

V prosinci 2012 dala britská vláda své panovnici pěkný dárek – u příležitosti oslav 60. výročí nástupu královny na trůn byla vládou pojmenována část Antarktidy jako „Země královny Alžběty“ (ve tvém atlase není zakreslena). O tomto území pojednává následující text, ve kterém jsou však záměrně vynechané některé pojmy.

Doplň chybějící pojmy do textu:

„Země královny Alžběty pokrývá část Antarktidy o rozloze 169 tisíc čtverečních mil, tj. uznat vše v rozmězí 430–440 tisíc čtverečních kilometrů (1 statutární míle odpovídá asi 1600 metrů).

Země královny Alžběty je vymezena jako trojúhelníkový výřez běžící od pólu až k moři, a to v šířce 60° zeměpisné délky (viz schématický náčrt níže, který je ovšem orientován jinak než ve tvém atlase). Na jedné straně je země ohraničena poledníkem 20° západní (vždy 1 b. za správnou odpověď NEBO 0,5 b. za odpověď lišící se o max. 10° zem. délky; pokud není uvedena západní délka, ale jen stupně – vždy o 0,5 b. méně) zeměpisné délky, takže britská polární stanice Halley do ní spadá, ale Norský mys již ne. Na druhé straně je potom země ohraničena poledníkem 80° západní (vždy 1 b. za správnou odpověď NEBO 0,5 b. za odpověď lišící se o max. 10° zem. délky; pokud není uvedena západní délka, ale jen stupně – vždy o 0,5 b. méně) zeměpisné délky, takže Smyleyův ostrov do ní spadá, ale Vinsonův masív již ne (hledané hodnoty jsou zaokrouhleny na desítky stupňů – např. 120° východní zeměpisné délky apod.).

(pokračování textu na další straně)

Jako nejvyšší bod ležící uvnitř Země královny Alžběty udávají české školní atlasy světa horu

Mt. Jackson, převyšující i takové alpské velikány jako je např. Grossglockner.

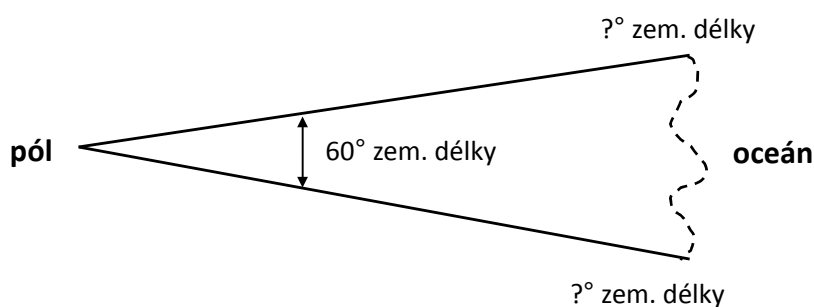
Pojmenování této rozlehlé oblasti „Země královny Alžběty“ rozlítlo vládu jistého velkého, asi čtyřicetimilionového jihoamerického státu – **Argentinu** – který má o tuto část Antarktidy také zájem.

Uvedený stát je tradičním místním britským rivalem a vede s Británií spor o **Falklandy A/NEBO**

Malvíny, nedaleké souostroví v jižním Atlantiku, které obývá něco přes 2 000 lidí.“

Hodnocení (s možnou výjimkou určování zeměpisné délky - viz výše přímo v textu): za každou správně doplněnou odpověď 1 bod

Řešení: viz doplněné pojmy v textu

3

6 bodů

Čínská exportní společnost Pan-ta by v Evropě ráda vybudovala nové středisko pro překládání dováženého zboží. Pomoz jí vybrat nejvhodnější město pro realizaci jejího záměru.

Město musí splňovat následující kritéria:

- a) město musí ležet na evropském pobřeží Středozemního moře
- b) město musí mít minimálně 0,5 ale maximálně 1 milion obyvatel
- c) město musí ležet v zemi s minimálně 15 miliony obyvatel
- d) daná země, v níž město leží, musí být členem Evropské unie
- e) město nesmí ležet dále než 350 km od hlavního města dané země (vzdušnou čarou)

Napiš dvě města, která splňují uvedená kritéria:

Řešení: Neapol, Valencia

Hodnocení: za každé správně uvedené město 3 body

4

12 bodů

V tabulce jsou uvedeny vybrané charakteristiky osmi afrických národních parků. Každý řádek náleží jednomu parku.

Přiřaď z následujícího seznamu národních parků správný název ke každému řádku tabulky.

Národní parky:

Banc d'Arguin, Bicuari, Gemsbok, Krugerův národní park, Selous, Sinave, Tai, Zémongo

Národní park	Průměrné roční srážky (mm)	Úmoří	Šírkové vegetační pásmo	Bývalá koloniální mocnost
<u>Tai</u>	nad 2 000	Atlantik	tropický deštný les	Francie
<u>Selous</u>	500–2 000	Indický oc.	savana, step	Německo, Británie
<u>Zémongo</u>	500–2 000	Atlantik	savana, step	Francie
<u>Bicuari</u>	100–1 000	Atlantik	savana, step	Portugalsko
<u>Gemsbok</u>	do 300	bezodtoké	poušť, polopoušť	Německo, Británie
<u>Banc d'Arguin</u>	do 100	Atlantik	polopoušť, step	Francie
<u>Krugerův národní park</u>	300–1 000	Indický oc.	lesostep	Británie
<u>Sinave</u>	500–1 000	Indický oc.	savana, step	Portugalsko

Hodnocení: za každý správně přiřazený národní park 1,5 bodu

Řešení: viz tabulka

PÍSEMNÝ TEST GEOGRAFICKÝCH ZNALOSTÍ

Celkem 40 bodů

Potřebné vybavení: kalkulačka, psací potřeby

5

10 bodů

Studenti z osmi evropských měst pustili loďky po řekách, které jejich městy protékají. Jednalo se o následující města:

Berlín - Krakov - Lyon - Mnichov - Moskva - Paříž - Štrasburk - Záhřeb

a) Do kterých moří jednotlivé loďky doplují?

Přiřaď k uvedeným mořím města z nabídky:

8 bodů

Baltské moře:

Krakov

Středozevní moře:

Lyon

Černé moře:

Mnichov, Záhřeb

Severní moře:

Berlín, Štrasburk

Nepřiřazená města:

Moskva, Paříž

Hodnocení: po 1 b. za každé správně přiřazené město

Řešení: viz text v zadání

b) **Odhadni, ze kterých dvou měst doplují loďky do moře nejdříve.**

2 body

Musíme samozřejmě uvažovat situaci, že všechny loďky byly puštěny ve stejnou dobu a pohybovaly se stejnou rychlostí.

Dvě města:

Berlín, Lyon, Paříž

Hodnocení: po 1 b. za každé správně uvedené město bez ohledu na pořadí, max. ale 2 b.

Řešení: viz text v zadání

6

5 bodů

Níže je seznam deseti regionů a měst Evropy a deseti produktů či hospodářských aktivit, které jsou pro ně typické. **Do tabulky přiřaď ke každému regionu (městu) jeden produkt (aktivitu) který je pro něj nejcharakterističtější.**

Produkty (aktivity): letiště, móda a design, námořní přístav, říční přístav, produkce vína, přesný průmysl (optika), těžba a zpracování ropy, těžba uhlí, výroba osobních automobilů, výroba závodních automobilů (Formule 1).

Region / město	Produkt / aktivita
Aberdeen	<u>těžba a zpracování ropy</u>
Donbas	<u>těžba uhlí</u>
Duisburg	<u>říční přístav</u>
Frankfurt nad Mohanem	<u>letiště</u>
Hamburg	<u>námořní přístav</u>
Jena	<u>přesný průmysl (optika)</u>
Milán	<u>móda a design</u>
Oxford a okolí	<u>výroba závodních automobilů (Formule 1)</u>
Stuttgart	<u>výroba osobních automobilů</u>
Tokaj	<u>produkce vína</u>

Hodnocení: po 0,5 b. za správné přiřazení
Řešení: viz tabulka

7

6 bodů

Mapy stabilního katastru vznikaly ještě v časech Rakouské monarchie, tj. během 19. století. Z praktických důvodů měly tyto mapy poněkud neobvyklé, nedekadické měřítko. V tomto měřítku *1 palec čtvereční na mapě odpovídal 1 dolnorakouskému jitru ve skutečnosti.*

a) Jaké bylo měřítko těchto map? Náповěda je k dispozici níže v rámečku.

3 body

Měřítko map bylo: **1 : 2 880**

Hodnocení: za správnou odpověď 3 b., za cokoli jiného mezi 1 : 2 500 a 1 : 3 000 1 b., jinak 0 b.

Řešení: viz výše

Náповěda:

Měřítko vycházelo z nemetrické „rakouské“ měrné soustavy:

Jednotky délky:

- základní jednotka – 1 palec
- 1 stěvíc = 12 palců
- 1 sáh = 6 stěvíců

Jednotky plochy:

- základní jednotka – 1 sáh čtvereční (tj. čtverec 1 krát 1 sáh)
- 1 jitr = 1 600 sáhů čtverečních (tj. čtverec 40 krát 40 sáhů)

b) Jaký byl původní účel map stabilního katastru?

1 bod

Zakroužkuj jedinou správnou možnost:

topografický - vojenský - turistický - **daňový** - dopravní

Hodnocení: za správnou odpověď 1 b., pokud je zatrženo více možností 0 b.

Řešení: viz označený pojem v seznamu

c) Mapy v tomto měřítku se u nás pro některá území používají dodnes.

2 body

Spočítej, kolik hektarů má ve skutečnosti náměstí, které má na takové mapě plochu 3 cm².

Výsledek zaokrouhli na dvě desetinná místa.

Rozloha je: **0,25** ha

Hodnocení: za správnou odpověď 2 b., za cokoli jiného mezi 0,2 a 0,3 ha 1 b., při správném výpočtu ale jiné jednotce než hektar též 1 b., jinak 0 b.

Řešení: viz výše

8

9 bodů

Níže je vyobrazeno šest klimadiagramů, znázorňujících roční průběh srážek a teplot (od ledna do prosince) v šesti evropských městech. Srážky znázorňují šedé sloupce a teploty černá křivka.

Pozor! každý graf má jiný rozsah stupnice na ose y.

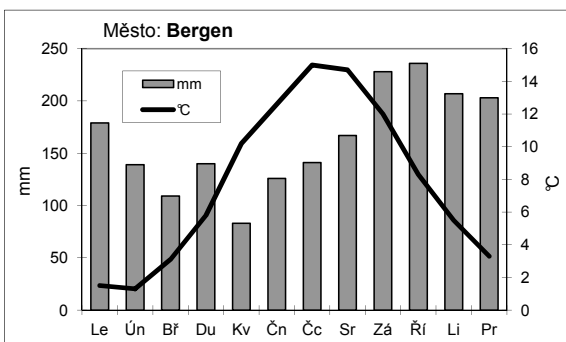
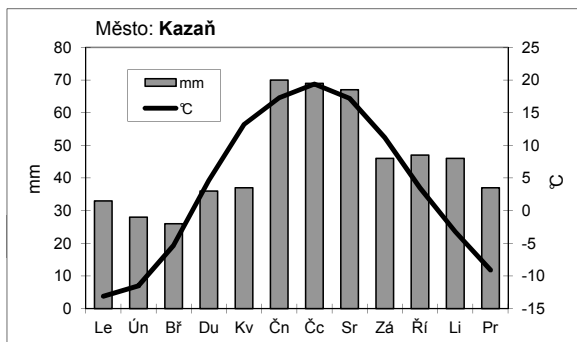
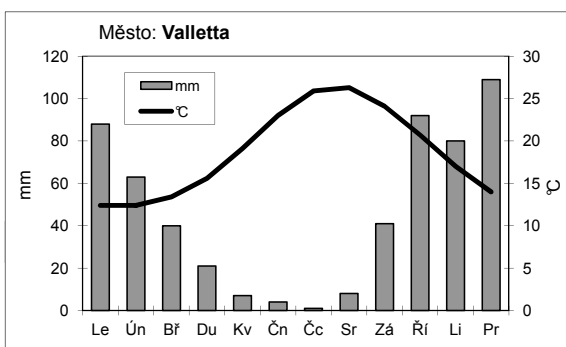
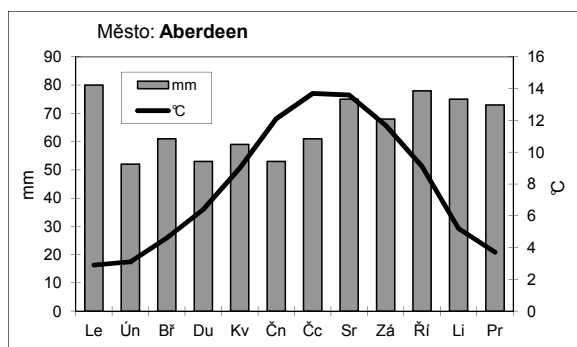
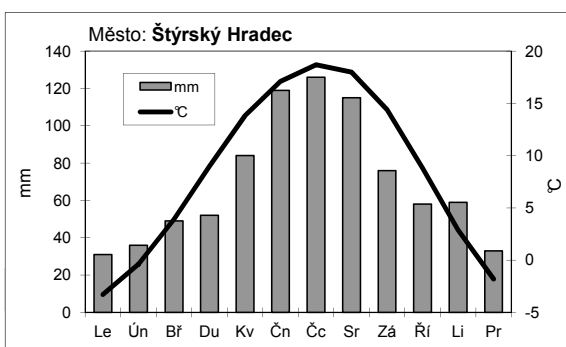
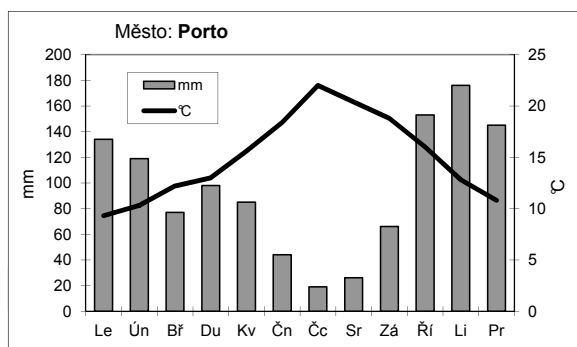
Do záhlaví každého grafu napiš město, jemuž daný klimadiagram odpovídá.

Města: Aberdeen, Bergen, Kazaň, Porto, Štýrský Hradec, Valletta

Nápověda: města se nachází v těchto evropských státech: Malta, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Rusko, Velká Británie

Hodnocení: po 1,5 b. za správné přiřazení; poznámka: uznat pokud soutěžící zamění města ve dvojici Porto–Valletta A/NEBO Štýrský Hradec–Kazaň A/NEBO Aberdeen–Bergen, ale ohodnotit pouze 1,5 b. za celou takto zaměněnou dvojici

Řešení: viz záhlaví grafů

9

10 bodů

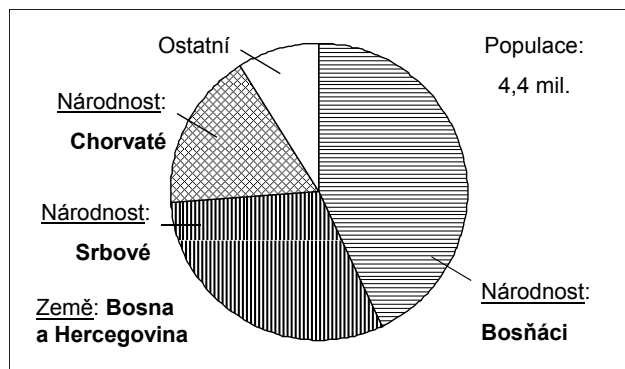
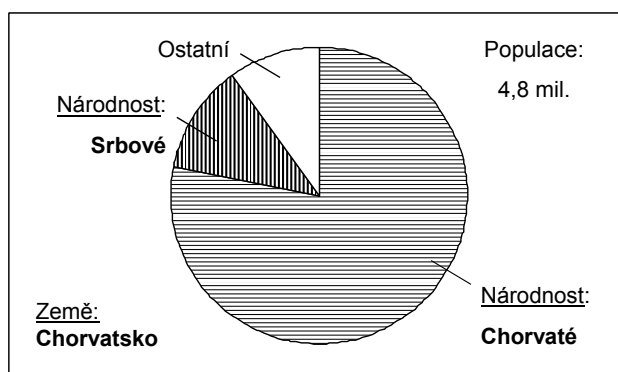
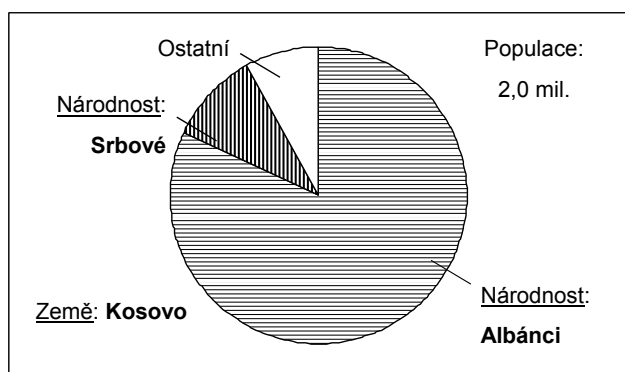
Na území bývalé Jugoslávie se v 90. letech 20. století odehrály tři války – v Chorvatsku, Bosně a Hercegovině a Kosovu. Celkem si vyžádaly 100 až 150 tisíc obětí a byly tak nejhoršími konflikty v Evropě od konce 2. světové války. Jednou z hlavních příčin těchto válek byla národnostní rozrůzněnost – existence „přeshraničních“ národnostních menšin v jednotlivých nástupnických státech Jugoslávie.

a) Níže jsou vyobrazeny diagramy znázorňující národnostní složení těchto tří zemí – **Chorvatska, Bosny a Hercegoviny a Kosova** – před válkou (na počátku 90. let). Pro orientaci jsou též doplněny počty obyvatel zemí (v milionech). **Do každého diagramu doplň:**

6 bodů

- **název země** (např. Země: Chorvatsko)
- **jednotlivé národnosti** (např. Národnost: Maďaři)

Nápověda: Celkem se v diagramech objevují čtyři národnosti – některé se opakují ve více zemích (ovšem v jednotlivých diagramech nemusí být znázorněny vždy stejnou šrafurou)

Hodnocení: za každý graf 2 b.: 0,5 b. za správné přiřazení země ke grafu + 0,5 b. za správnou národnostní většinu + 1 b. za správnou národnostní menšinu, v případě BaH tento 1 b. za menšinu = 0,5 b. za správné menšiny + 0,5 b. za jejich správné pořadí
Řešení: viz diagramy

b) Národnostní různorodost souvisela v Jugoslávii i s různorodostí náboženskou. Níže jsou uvedena čtyři města ležící na území bývalé Jugoslávie.

4 body

Ke každému městu napiš převažující náboženství jeho obyvatel v současnosti, a to co nej přesněji (např. Oslo – protestantští křesťané, Teherán – šíitští muslimové apod.):

Dubrovnik – **katoličtí (0,5 b.) křesťané (0,5 b.)**

Podgorica – **pravoslavní (0,5 b.) křesťané (0,5 b.)**

Novi Sad – **pravoslavní (0,5 b.) křesťané (0,5 b.)**

Priština – **sunnitští (0,5) muslimové (0,5 b.)**

Řešení a hodnocení (po 0,5 b.): viz text

PRAKTICKÁ ČÁST

Celkem 30 bodů

Potřebné vybavení: kalkulačka, minimálně šest různých barev pastelek, psací potřeby

Odlesňování ve světě

Odlesňování patří mezi nejpálčivější globální problémy současnosti. Změnám rozlohy lesa ve světě a jejich příčinám a následkům se proto budeme věnovat v tomto kole Zeměpisné olympiády.

10

4 body

Tabulka níže obsahuje údaje o rozloze kontinentů (či přesněji „světových makroregionů“) a o rozloze lesa v nich v letech 1990 a 2005. Data jsou uvedena v tisících hektarů. Abys mohl(a) s těmito daty pracovat, musíš si je upravit tak, aby byla srovnatelná pro různě velké kontinenty. **V tabulce dopočítej tři poslední sloupce.** Veškeré výpočty rovnou **zaokrouhluj na 1 desetinné místo**. Nejdříve spočítej **zalesnění (%) jednotlivých kontinentů v letech 1990 a 2005**, tj. kolik procent z celkové rozlohy daného kontinentu v daném roce zaujímal les. Poté spočítej **změnu zalesnění jednotlivých kontinentů mezi roky 1990 a 2005** (v procentech) podle vzorce:

$$100 \cdot \frac{\text{zalesnění 2005}}{\text{zalesnění 1990}}$$

Tento ukazatel přehledně vyjadřuje přírůstky (hodnoty nad 100 %) a úbytky lesa (hodnoty pod 100 %).

Kontinent	Rozloha kontinentu (tis. ha)	Rozloha lesa 1990 (tis. ha)	Rozloha lesa 2005 (tis. ha)	Zalesnění kontinentu 1990 (%)	Zalesnění kontinentu 2005 (%)	Změna zalesnění 1990–2005 (% , když 1990 = 100 %)
Afrika	2 962 656	699 361	635 412	<u>23,6</u>	<u>21,4</u>	<u>90,7</u>
Asie (bez býv. SSSR)	2 688 257	558 607	555 560	<u>20,8</u>	<u>20,7</u>	<u>99,5</u>
Evropa (bez býv. SSSR)	472 647	156 518	167 482	<u>33,1</u>	<u>35,4</u>	<u>106,9</u>
Býv. SSSR	2 197 189	848 682	849 929	<u>38,6</u>	<u>38,7</u>	<u>100,3</u>
USA + Kanada + Grónsko	1 879 038	608 782	613 223	<u>32,4</u>	<u>32,6</u>	<u>100,6</u>
Latinská Amerika	2 018 518	992 826	924 166	<u>49,2</u>	<u>45,8</u>	<u>93,1</u>
Austrálie a Oceánie	849 116	212 514	206 254	<u>25,0</u>	<u>24,3</u>	<u>97,2</u>

Zdroj: Kabrda, J., Bičík, I. (2010): Dlouhodobé změny rozlohy lesa v Česku i ve světě. Geografické rozhledy 20, č. 1, s. 2–5.

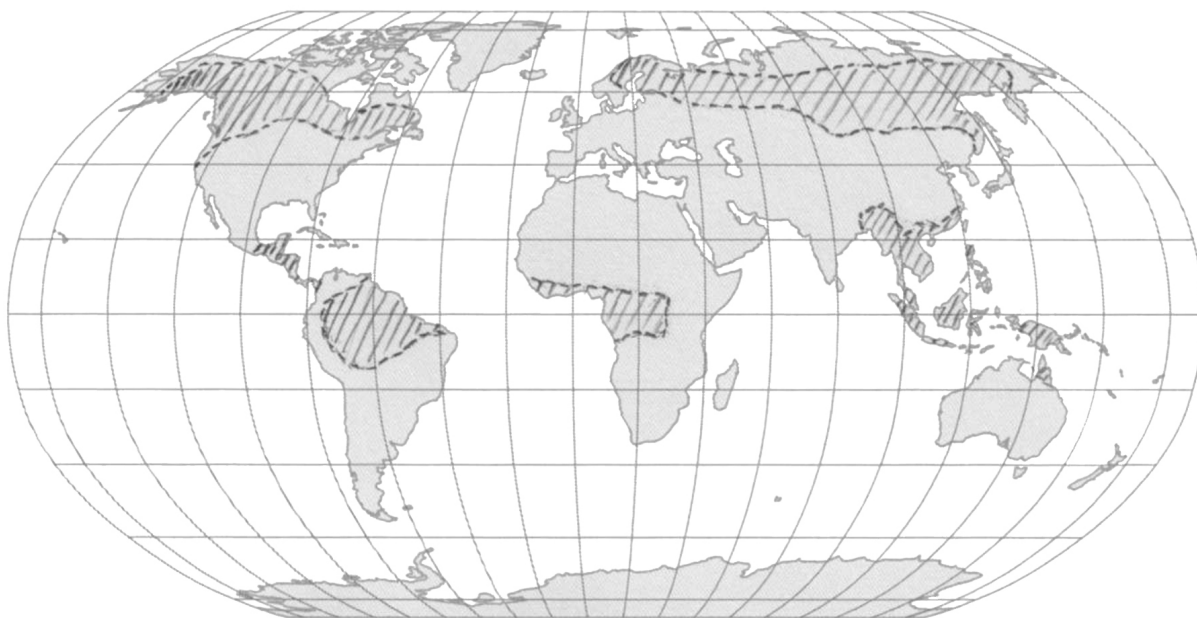
Hodnocení: za kompletně správný výpočet: 1 b. za zalesnění 1990 + 1 b. za zalesnění 2005 + 2 b. za změnu zalesnění; uznávat vše v rozmezí $\pm 0,1\%$ u zalesnění a $\pm 0,3\%$ u změny – odchylky mohou být vyvolány jiným zaokrouhlováním

Řešení: viz tabulka na předchozí straně

11

5 bodů

Z tabulky je patrné, že zemská souš je lesem pokryta značně nerovnoměrně. Zjednodušeně se dá říci, že dnes nacházíme rozsáhlé souvislé lesní plochy v pěti oblastech světa, i když i zde jsou již člověkem značně poškozeny a zmenšeny. **Do následující mapy zakresli co nejpřesněji těchto pět oblastí s nejrozsáhlejšími souvislými lesními plochami.** Použij šrafování nebo vybarvení pastelkou.

Hodnocení: za správné umístění každé z oblastí 0,5 b., za přesnost zákresu odpovídající řešení s odchylkami odhadem do 3 mm vždy dalšího 0,5 b.

Řešení: viz mapa

12

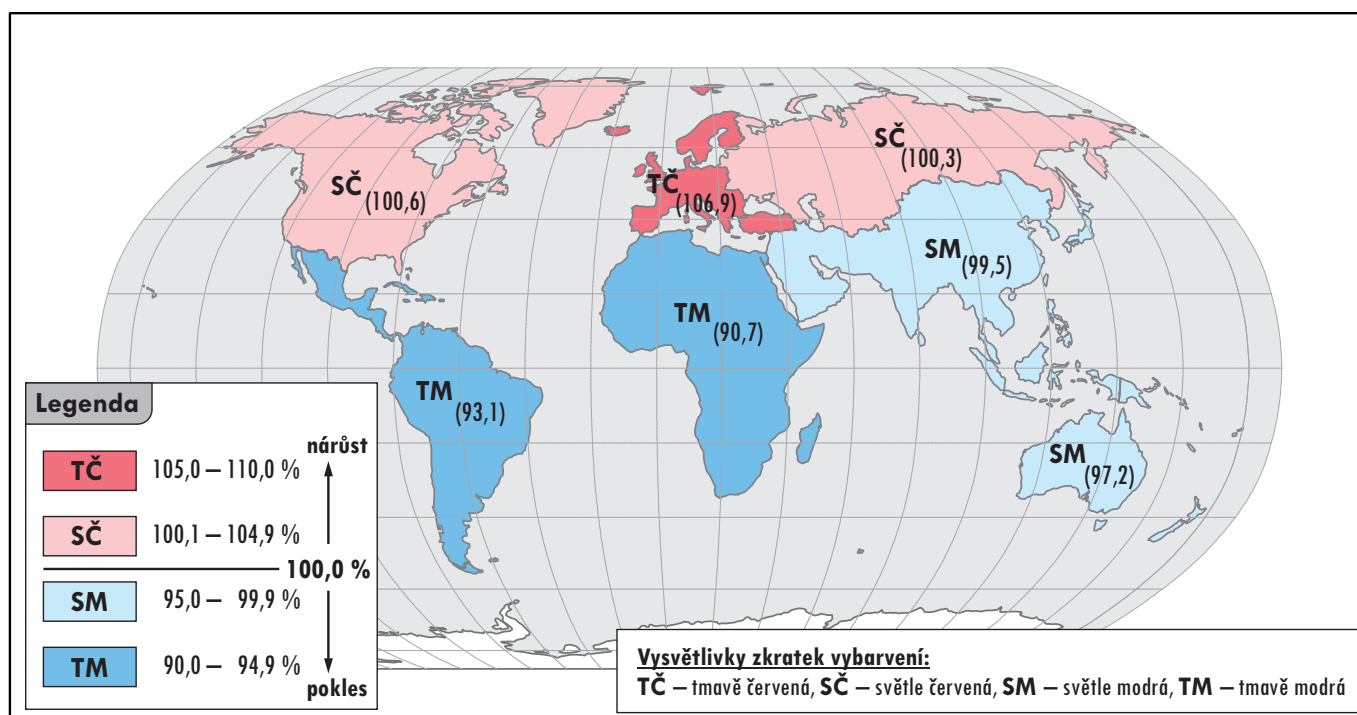
12 bodů

Nyní se již budeme věnovat změnám rozlohy lesa tak, jak jsi je spočítal(a) v tabulce. **Z dat v posledním sloupci tabulky vytvoř kartogram znázorňující za jednotlivé kontinenty změnu zalesnění (v %) v období 1990–2005.**

Poznámka: *Kartogram* je mapa znázorňující intenzitu nějakého jevu (v tomto případě změn zalesnění) v předem daných územních jednotkách (v tomto případě kontinentech). Hodnoty daného jevu jsou rozděleny do několika (obvykle 4–8) **intervalů** (skupin) a jednotlivé územní jednotky jsou vykresleny odpovídající barvou. Pomocí kartogramů se v atlasech vyjadřuje například změna počtu obyvatel, úroveň gramotnosti, míra nezaměstnanosti apod.

Svůj kartogram vytvoř do níže přiložené mapy. Nejdříve dopracuj **legendu**, kterou jsme předem rozvrhli do čtyř intervalů – podle hodnot v tabulce stanov vhodné hranice intervalů (v %) tak, aby se v každém intervalu nacházely kontinenty s navzájem co nejpodobnějšími hodnotami. Poté urči **barevnost** pro jednotlivé čtyři intervaly tak, aby byla výsledná mapa přehledná a umožňovala na první pohled rozpoznat kontinenty s přírůstkem a úbytkem lesa. Na základě takto stanovené barevnosti vykresli kartogram – **vybarvi** jednotlivé kontinenty odpovídající barvou. Na ostrovy použij barvu podle toho, ke kterému kontinentu podle tebe náleží, s menšími ostrovy (přibližně Island a menší) se ale příliš nezdržuj. Na závěr se ujisti, že **barevnost mapy plně odpovídá barevnosti legendy a že je legenda správně popsána**.

Změna zalesnění kontinentů v období 1990–2005 (% , když 1990 = 100 %)

Řešení: návrh viz mapa, žáci použijí místo popisu vybarvení. Pozor – konkrétní hranice intervalů a barevnost se budou lišit, nutno hodnotit individuálně!

Hodnocení – celkem max. 12 bodů:

1. Stanovení hranic intervalů v legendě (max. 5 b.): **1 b.** za správné seřazení položek a popisu ve směru „největší pokles – 100 – největší nárůst“ + **2 b.** za to že hranice intervalů (mezi 3. a 4. intervalem a 1. a 2. intervalem) odpovídají nejvýraznějším „mezerám“ mezi hodnotami v tabulce (např. hranici mezi intervaly nevedeme mezi 100,3 a 100,6, ale mezi 100,6 a 106,9) + **1 b.** za to že v žádném intervalu nejsou méně než 1 nebo více než 2 kontinenty + **1 b.** za to že se intervaly „nepřekrývají“ ani mezi nimi nejsou „mezery“

2. Stanovení barevnosti v legendě (max. 4 b.): **2 b.** za použití „teplých barev“ (červená a/nebo hnědá a/ nebo žlutá) pro nárůst a „chladných barev“ (modrá a/nebo zelená) pro pokles NEBO jen 1 b. při použití výhradně „teplých“ nebo výhradně „chladných“ barev + **2 b.** za správné seřazení barev / odstínů: BUĎ světlejší blíže 100 a tmavší dále od 100 v případě kombinace „teplých“ a „chladných“ barev NEBO světlejší pro nižší hodnoty a tmavší pro vyšší hodnoty v případě výhradně „teplých“ nebo výhradně „studených“ barev; jen 1 b. celkem v případě nelogické, „divoké“ či duhové kombinace barev; 0 b. pokud legenda vůbec není dopracována; **brát ohledy** na možný nedostatek barev / pastelek!

3. Vybarvení mapy (max. 3 b.): **1 b.** za vybarvení jednotlivých kontinentů v souladu s legendou (1 chyba: pouze 0,5 b., více chyb: 0 b.) + **1 b.** za kompletní vybarvení mapy vč. větších ostrovů (logicky přiřazených ke kontinentům), ale ignorovat menší ostrovy (ca Island a menší) + **1 b.** za pečlivost zpracování (vybarvení, text – estetický dojem)

Poznámka: i v případě špatného výpočtu hodnot v tabulce v 1. úkolu hodnotit kartogram podle těchto kritérií (tj. považovat údaje za „správné“ a hodnotit pouze správnost vytvoření kartogramu – body za špatný výpočet byly strženy již v 1. úkolu)!

13

9 bodů

Jak vyplývá z tabulky i mapy, jedním z nejvýznamnějších projevů současného odlesňování ve světě je **destrukce amazonského tropického deštného lesa**.

a) **Napiš tři hlavní příčiny úbytku lesních ploch v Amazonii.**

4,5 bodu

Každou příčinu stručně popiš v rozsahu asi 1 řádku textu:

Hodnocení: po 1,5 b. za každou příčinu, max. ale 4,5 b.

Řešení: (příklady – viz poznámka pro opravujícího níže)

- **těžba dřeva** – plošná či výběrová (jen některé druhy) pro výstavbu, zpracování (pily, průmysl, papír, export) či palivo / dřevěné uhlí
- **expanze zemědělství** – zisk půdy (kácení, vypalování) pro pastvu či pěstování plodin malými samozásobitelskými zemědělci či velkými komerčními firmami (často exportní, plantážní plodiny, dnes sója, biopaliva)
- **zástavba a zábory** půdy pro komunikace, přehrady, sídla či těžbu nerostů
- **politika** – státem řízené + nelegální odlesňování, nedostatečná ochrana lesa + kriminalita, nedodržování a nevymáhání zákonů, korupce
- možno uvádět i „**nepřímé**“ příčiny (globalizace, liberalizace; přelidnění, chudoba, sociální nerovnost; kolonizační kultura apod.)

b) **Napiš tři hlavní důsledky odlesňování v Amazonii.**

4,5 bodu

Může se jednat jak o místní, tak o celosvětové důsledky.

Každý důsledek stručně popiš v rozsahu asi jednoho řádku textu:

Hodnocení: po 1,5 b. za každý důsledek, max. ale 4,5 b.

Řešení: (příklady – viz poznámka pro opravujícího níže)

- **eroze půdy, zvl. vodní** – rychlá destrukce nekrytých tropických půd (relativně chudých na živiny); příp. ztráta úrodnosti či vysoušení půd (až desertifikace); příp. sesuvy a povodně
- **změna místního klimatu** (změna teplotního a srážkového režimu)
- úbytek prostoru pro **původní obyvatelstvo** (přesun do rezervací či odchod do slumů), sociální problémy (chudoba, kriminalita)
- **pokles počtu druhů (biodiverzity)** – ztráta cenných rostlinných a živočišných druhů (i pro medicínu apod.), nahrazení druhově pestrých původních lesů chudými druhotnými společenstvy
- **změna globálního klimatu** – ničení zelené masy spotřebovávající CO₂ – snižování možnosti spotřeby CO₂
– zesilování skleníkového efektu / globální klimatické změny

Poznámka pro opravujícího:

Uvedené příklady jsou typové a „maximalistické“, odpovědi studentů se mohou lišit a budou kratší a méně odborné. Uznávat i výše neuvedené možnosti. Je ale nutné aby: (1) odpovědi dávaly obsahový smysl; (2) byl každý bod min. 6 slovy rozepsán (tj. nestačí „zemědělství“ či „eroze“ – potom pouze 0,5 b. namísto 1,5 b.); (3) pokrývaly opravdu podstatné body (tj. „méně cestovního ruchu“ sice může být důsledkem, ale nepatří mezi 3 nejpodstatnější – i zde pouze 0,5 b. namísto 1,5 b.); (4) byly skutečnými příčinami / důsledky (tj. „kácení stromů“ není příčina, ale pouze „odlesňování“ jinými slovy); a (5) pokrývaly různé aspekty (např. „pastva“ a „pěstování plodin“ je stále jednou příčinou – tj. různé formy zemědělství – ne dvěma příčinami).